

Received: 03 May 2020

Revised: 15 June 2020

Accepted: 24 June 2020

Published: 30 June 2020

TAX REDUCTIONS STIMULATING THE DEVELOPMENT OF INNOVATION IN THE YEARS 2006-2018

ULGI PODATKOWE STYMULUJĄCE ROZWÓJ INNOWACYJNOŚCI W LATACH 2006-2018

Wanda Wojas

PhD, Department of Finance, Institute of Economics and Finance,
Faculty of Socio-Economic Sciences, Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw / Poland

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6701-4691>

* *Corresponding author*: e-mail: w.wojas@uksw.edu.pl

Abstract:

Taxes perform specific functions in each country, which are understood as a way of affecting the country's economy in conjunction with the results of this impact. There are two groups of functions in the market economy: fiscal and non-fiscal. The basic function of taxes is the fiscal function, the implementation of which ensures tax revenues to the state budget or local government units. Among the non-fiscal functions of taxes, the stimulating function is mentioned. Its application is intended to influence various processes and phenomena. The task of the stimulating function is to encourage tax law entities to take specific actions. The purpose of this publication is to analyze the impact of the stimulus function in corporate income tax in encouraging Polish corporations to take a specific action of developing innovation. As a result of this analysis, it was pointed that since 2006, tax law in Poland has introduced the possibility of reducing the tax base by expenses incurred for the acquisition of new technologies, and then, from 2016, the costs of research and development works. Answers to the research questions were received regarding the number of taxpayers benefiting from these concessions, their amount, relation to tax losses, and their budgetary effect in the years 2006-2018. To present the key issues of the topic, to clarify the particularly significant dependencies, relationships, and correlations between the components of the problem, mainly data analysis and descriptive methods were used. The analysis principally indicates that in the Polish tax

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 / Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

**Wojas W., (2020). ULGI PODATKOWE STYMULUJĄCE
ROZWÓJ INNOWACYJNOŚCI W LATACH 2006-2018;**

International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 225 - 248

DOI: 10.5604/01.3001.0014.3118

system in the years under review the preferences in the form of tax breaks were directed much more towards enterprises achieving tax losses than those that want to engage in innovative ventures

Keywords: tax system, tax benefits, tax functions, corporate income tax, innovation

Streszczenie

Podatki realizują w każdym państwie określone funkcje, przez które rozumie się sposób oddziaływania na gospodarkę kraju w powiązaniu z rezultatami tego oddziaływania. W gospodarce rynkowej wyróżnia się dwie grupy funkcji: fiskalne i pozafiskalne. Podstawową funkcją podatków jest funkcja fiskalna, której realizacja zapewnia wpływy z podatków do budżetu państwa lub jednostek samorządu terytorialnego. Wśród funkcji pozafiskalnych podatków wymienia się funkcję stymulującą. Zadaniem funkcji stymulującej jest skłanianie podmiotów prawa podatkowego do określonego działania. Celem niniejszej publikacji jest analiza wpływu funkcji stymulującej w podatku dochodowym od osób prawnych w zakresie skłaniania polskich korporacji do określonego działania polegającego na rozwoju innowacyjności. W wyniku tej analizy wskazano na to, że od 2006 roku w przepisach prawa podatkowego w Polsce wprowadzono możliwość pomniejszania podstawy opodatkowania o poniesione wydatki na nabycie nowych technologii a następnie od 2016 roku poniesione koszty prac badawczo-rozwojowych. Uzyskano odpowiedzi na postawione pytania badawcze w zakresie liczby podatników korzystających z tych ulg, ich wysokości, relacji w stosunku do strat podatkowych oraz ich skutku budżetowego w latach 2006-2018. Celem przedstawienia kluczowych zagadnień podjętego tematu, wyjaśnienia szczególnie istotnych zależności, powiązań, korelacji zachodzących między składowymi problematyki zastosowano głównie analizę danych i metodę opisową. Przeprowadzona analiza wskazuje głównie na to, że w polskim systemie podatkowym w badanych latach preferencje w formie ulg podatkowych skierowane były dużo bardziej na przedsiębiorstwa osiągające straty podatkowe niż na te, które chcą angażować się w innowacyjne przedsięwzięcia.

Słowa kluczowe: system podatkowy, ulgi podatkowe, funkcje podatków, podatek dochodowy od osób prawnych, innowacyjność

Ogólny zarys problemu i jego związek z ważnymi kwestiami naukowymi i praktycznymi

Do środków publicznych zaliczamy dochody publiczne ujmujące daniny publiczne, wśród których występują podatki (Art. 5 Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r o finansach publicznych, Dz. U. z 2009 nr 157 poz. 1240 z późn.zm.). Wpływy z podatków mają ogromne znaczenie dla finansów publicznych. Prawo podatkowe, jako część systemu podatkowego wywiera wpływ na rozwiązania budżetowe i całość systemu finansowego państwa (Konieczny W., Modzelewski W., 2010, s. 321). Definiując

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 /Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

**Wojas W., (2020). ULGI PODATKOWE STYMULUJĄCE
ROZWÓJ INNOWACYJNOŚCI W LATACH 2006-2018;**

International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 225 - 248

DOI: 10.5604/01.3001.0014.3118

pojęcie prawa podatkowego podkreśla się, że jest to zespół norm prawnych regulujących budowę podatków, zasady postępowania podatkowego określające ustalenie i pobór podatków, jak również organizację i kompetencje organów podatkowych (Etel L., 2006, s.19). Jednocześnie podatki realizują w państwie określone funkcje, pod pojęciem których rozumie się sposób oddziaływania na gospodarkę kraju w powiązaniu z rezultatami tego oddziaływania (Cholewicki T., 2000, s.14). Biorąc pod uwagę gospodarkę rynkową wyróżnia się dwie grupy funkcji podatków: fiskalne oraz pozafiskalne, które łączą się ściśle z polityką podatkową (Brzeziński B., 1999, s. 20). Częste rozważania w obszarze finansów publicznych dotyczą racjonalności systemu podatkowego. W literaturze wskazuje się, że w racjonalnym systemie podatkowym za podstawową funkcję podatków uznać trzeba ich rolę fiskalną, tj. gromadzenia dochodów publicznych. Funkcje pozafiskalne wykorzystywać należy wtedy, i o tyle, o ile nie wpływa to negatywnie na realizację funkcji fiskalnej (Ostaszewski J., Fedorowicz Z., Kierczyński T., 2004 s.48). Wśród funkcji pozafiskalnych podatków wymienia się rolę stymulującą (Tyniewicki M., 2006, s.39). Stosowanie jej w systemach podatkowych polega na odpowiedniej budowie podatków, w celu osiągnięcia odpowiedniego zachowania podatników czy osiągnięcia zamierzonych procesów gospodarczych (W. Wojas, 2008, s. 138). System podatkowy, aby był logiczny i mógł realizować swoje przeznaczenie musi być konstruowany świadomie i racjonalnie (Kosikowski C., 2003, s.13).

Z punktu widzenia tej publikacji istotny jest zakres korzystania przez podatników z ulg podatkowych wspierających rozwój innowacyjności, czyli realizacja funkcji stymulującej o charakterze gospodarczym. Rozważając działanie podatkowej funkcji stymulującej należy mieć na uwadze szerokie pojęcie systemu podatkowego, który ujmuje nie tylko zbiór podatków, jakie występują jednocześnie w danym państwie, ale również zasady techniczne, tj. wymiar podatków i ich pobór oraz kontrolę i egzekucję, a wszystko to wynika z przepisów prawa. Na przestrzeni lat polski system podatkowy ulegał przemianom. Szczególnym okresem były lata 1992-1993, kiedy to do polskiego systemu podatkowego wprowadzono nowe ustawy dotyczące opodatkowania dochodów osób fizycznych (PIT) i opodatkowania dochodów osób prawnych (CIT) oraz ustawę o podatku od towarów i usług (VAT). W polskim prawie podatkowym po okresie transformacji ustrojowej następowały ciągle jego modyfikacje. Z punktu widzenia tej publikacji istotnym są przeprowadzane zmiany polskiego prawa podatkowego a ściślej podatku dochodowego od osób prawnych (CIT), mających wpływ na współczesną polską gospodarkę. W podatku dochodowym od osób

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 /Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

**Wojas W., (2020). ULGI PODATKOWE STYMULUJĄCE
ROZWÓJ INNOWACYJNOŚCI W LATACH 2006-2018;**

International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 225 - 248

DOI: 10.5604/01.3001.0014.3118

prawnych, który został wprowadzony do polskiego systemu podatkowego w roku 1992 (Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, Dz.U. 1992 r. nr 21, poz.86) dokonywano bardzo licznych zmian. Przykładową ich liczbę w przepisach tej ustawy w latach 2017-2019 przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Liczba zmian w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych w latach 2017-2019.

Rok	Liczba zmian w roku obowiązywania ustawy
2017	13
2018	19
2019	20

Źródło: opracowanie własne

W wyniku licznych nowelizacji ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych obwieszczono w latach 1992-2020 aż osiem publikacji jej tekstów jednolitych. Jedną z przyczyn dokonywanych zmian w podatku CIT było wprowadzenie przepisów mających za zadanie zachęcanie firm do inwestowania w projekty innowacyjne, a tym samym pobudzanie wzrostu gospodarczego w Polsce i rozwój gospodarki opartej na nowoczesnych technologiach.

Konkluzje

Podatki, stanowiące daniny publiczne, realizują określone funkcje. Generalnie funkcje podatków dzielą się na fiskalne i pozafiskalne. W grupie funkcji pozafiskalnych wyróżnia się funkcję stymulującą. Funkcja ta ma za zadanie odpowiednio wpływać na zachowania podatników aby zostały osiągnięte określone zamierzenia. W tym celu służy odpowiednia konstrukcja podatków. Przepisy ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych były wielokrotnie zmieniane. Częste zmiany przepisów podatkowych nie wpływają stabilizująco na prowadzenie działalności gospodarczej, a wręcz stanowią dla niej utrudnienie. Natomiast jedną z przyczyn dokonywanych zmian podatku CIT było wprowadzenie przepisów mających za zadanie zachęcanie firm do inwestowania w projekty innowacyjne, a tym samym pobudzanie wzrostu gospodarczego w Polsce, co należy uznać za prawidłowe. Istotna jest zaś skuteczność wprowadzonych założeń, dlatego podjęto próbę oceny realizacji podatkowej funkcji stymulującej innowacyjność w latach 2006-2018 formułując określone pytania badawcze.

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 /Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

Wojas W., (2020). ULGI PODATKOWE STYMULUJĄCE
ROZWÓJ INNOWACYJNOŚCI W LATACH 2006-2018;

International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 225 - 248

[DOI: 10.5604/01.3001.0014.3118](https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.3118)

Analiza najnowszych badań, aktów prawnych i literatury przedmiotu, w których podjęto omówienie podjętej problematyki

Dla potrzeb niniejszego artykułu koniecznym była analiza obowiązujących w latach 2006-2018 przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Pozwoliła ona na uzyskanie informacji w zakresie preferencji podatkowych wspierających innowacyjność polskich firm, przewidzianych w polskim prawie podatkowym. Skuteczność założeń ustawodawcy określonych przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych została skonfrontowana z reakcją podatników, poprzez analizę danych ujętych w informacjach Departamentu Podatków Bezpośrednich Ministerstwa Finansów dotyczących rozliczenia podatku dochodowego od osób prawnych za lata 2006-2018, w zakresie wysokości odliczonych od podstawy opodatkowania wydatków innowacyjnych.

Cele i metody badawcze podjęte w analizie tematu

Celem podjętego tematu jest próba oceny skuteczności wprowadzonych przepisów w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych w latach 2006-2018, mających wspierać innowacyjność polskiej gospodarki. W związku z tym, sformułowano sześć następujących pytań badawczych:

- 1) jakie ulgi podatkowe mające wpływ na rozwój innowacyjności polskich korporacji przewidziano w polskim systemie podatkowym?
- 2) jaka liczba podatników CIT w relacji do ogółu podatników korzystała z ulg innowacyjnych?
- 3) jakie były kwoty zmniejszeń podstawy opodatkowania o ulgi innowacyjne z tytułu: wydatków na nowe technologie i koszty kwalifikowane (B+R) w latach ich obowiązywania do roku 2018?
- 4) jaka była relacja odliczonych od podstawy opodatkowania kwot z tytułu ulg innowacyjnych w stosunku do ulg podatkowych o innym charakterze, w tym odliczeń od dochodu strat podatkowych?
- 5) jaki był skutek budżetowy odliczanych kwot z tytułu ulg innowacyjnych?
- 6) jaka była relacja skutku budżetowego z tytułu korzystania przez podatników z ulg innowacyjnych w stosunku do podatku należnego w badanych latach?

Uzyskanie odpowiedzi na postawione pytania badawcze wymagały stosownej analizy danych, którą przeprowadzono w niniejszej pracy oraz zastosowano metodę opisową.

Prezentacja przeprowadzonej analizy. Dyskusja

Ulgi podatkowe mające wpływ na rozwój innowacyjności polskich korporacji przewidziane w polskim systemie podatkowym w latach 2006-2018.

W elementach konstrukcyjnych podatku CIT były ujmowane i występują obecnie, różne ulgi podatkowe. Zalicza się do nich zwolnienia, odliczenia, obniżki albo zmniejszenia, których zastosowanie powoduje zmniejszenie podstawy opodatkowania lub wysokości podatku (Art. 3 pkt. 6 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa, Dz. U. z 2018 r., poz. 800 z późn. zm.). Określone ulgi stosowane są już na etapie korekty dochodu, do których zalicza się odliczanie strat podatkowych, darowizn, dochodów wolnych w związku z ich przeznaczaniem na określone cele statutowe. Jeśli chodzi o ulgi stymulujące rozwój innowacyjności, to ich wprowadzenie miało dwa zadania. Z jednej strony miały one wywierać wpływ na rozwój przedsiębiorstw a z drugiej strony firmy miały być premiowane fiskalnie. W toku kształtowania się prawa podatkowego odpowiadającego gospodarce rynkowej od roku 2006 do 2015 podatnicy mogli korzystać z ulgi podatkowej polegającej na pomniejszaniu podstawy opodatkowania o poniesione wydatki na nowe technologie. Od 2016 roku ulga ta została zastąpiona nową, polegającą na pomniejszaniu podstawy opodatkowania o poniesione koszty na prace badawczo rozwojowe (nazywane kosztami kwalifikacyjnymi lub ulgą B+R). Jednak ustawodawca zdecydował o tym, że ulgi innowacyjne mają zmniejszać nie dochód a podstawę opodatkowania.

Odliczanie od podstawy opodatkowania wydatków na nowe technologie

Jak już zostało wskazane w roku 2006 do polskiego systemu podatkowego wprowadzono możliwość odliczania od podatku CIT poniesionych wydatków o charakterze innowacyjnym. Podatnicy mogli pomniejszyć podstawę opodatkowania o kwotę 50% poniesionych wydatków na nowe technologie, których definicję zawarto w ustawie CIT. Pojęcie to oznaczało nabycie praw do wiedzy technologicznej w formie zawartej umowy o ich przeniesienie (sprzedaż praw), oraz korzystania z tych praw (nabycie licencji). Wykluczony z ulgi został przypadek nabywania praw tego rodzaju w formie otrzymanego wkładu niepieniężnego (aportu), jako zapłaty za udziały lub akcje w spółce. Podatnicy chcący skorzystać z ulgi musieli spełnić określone warunki. Jednym z nich było otrzymanie od jednostki naukowej (w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki, Dz. U. nr 96, poz. 615, z późn. zm.) opinii poświadczającej, że jest to wiedza technologiczna w postaci wartości niematerialnych i prawnych, w szczególności wyniki badań i prac rozwojowych, które umożliwiają wytwarzanie nowych wyrobów i usług lub

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 /Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

**Wojas W., (2020). ULGI PODATKOWE STYMULUJĄCE
ROZWÓJ INNOWACYJNOŚCI W LATACH 2006-2018;**

International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 225 - 248

DOI: 10.5604/01.3001.0014.3118

udoskonalanie istniejących i nie była ona stosowana na świecie przez okres dłuższy niż ostatnich 5 lat. Kolejnym warunkiem było wprowadzenie do ewidencji nabytych wartości niematerialnych i prawnych oraz dokonanie zapłaty za te nabycia (podejście kasowe). Podatnicy mogli również utracić prawo do stosowania tej ulgi. Występowało to w przypadkach, gdy podatnik:

- 1) udzielił, co do zasady w jakiegokolwiek formie lub części innym podmiotom prawa do nowej technologii, albo
- 2) została ogłoszona jego upadłość, która obejmowała likwidację majątku, lub został on postawiony w stan likwidacji, albo
- 3) otrzymał zwrot wydatków na tę technologię w jakiegokolwiek formie.

Odliczenia wydatków na nowe technologie dokonywane były w zeznaniu za rok podatkowy, a więc podatnicy nie mogli ich odliczać przy płaceniu zaliczek w ciągu roku. W przypadkach, gdy podatnik osiągnął za rok podatkowy stratę lub wielkość jego dochodu była niższa od kwoty przysługujących mu odliczeń, ustawodawca przewidział, aby odliczenia dokonywane były w zeznaniach za kolejno następujące po sobie trzy lata podatkowe licząc od końca roku, w którym nową technologię wprowadzono do ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych. Biorąc pod uwagę prawa nabyte, pomimo uchylania od 2016 roku przepisów dotyczących tej ulgi, nadal w latach 2016-2018 podatnicy mogli dokonywać odliczeń od podstawy opodatkowania wydatków na nabycie nowych technologii.

Ulga badawczo- rozwojowa (B+R)

Od 1 stycznia 2016 roku w przepisach o podatku dochodowym od osób prawnych dokonano zmian w zakresie zmniejszenia podstawy opodatkowania o nową ulgę to jest o poniesione koszty na prace badawczo-rozwojowe, które nazwano kosztami kwalifikowanymi (Ustawa z dnia 25 września 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wspieraniem innowacyjności, Dz. U. z 2015 r. poz. 1767). Na przestrzeni 3 lat (2016-2018) przepisy dotyczące wprowadzonej ulgi B+R zmieniały się 6-krotnie. Po wprowadzeniu do ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych zasad obliczania dochodu, jako sumy dwóch dochodów odpowiednio ukształtowanych ze źródła zysków kapitałowych oraz innych źródeł, ulga ta pomniejsza tylko podstawę opodatkowania powstałą z dochodów z innych źródeł przychodów, a więc dochodów pochodzących z podstawowej, zasadniczej działalności podatników CIT. Odliczenia kosztów kwalifikowanych dokonywane mogą być dopiero, podobnie jak w przypadku ulgi na nowe technologie, w zeznaniu za rok podatkowy. Analizując stan prawny na dzień 31.12.2019 roku dotyczący przepisów z zakresu ulgi B+R należy wskazać, że

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 /Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

**Wojas W., (2020). ULGI PODATKOWE STYMULUJĄCE
ROZWÓJ INNOWACYJNOŚCI W LATACH 2006-2018;**

International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 225 - 248

DOI: 10.5604/01.3001.0014.3118

katalog kosztów, jakie mogą być odliczane od podstawy opodatkowania jest bardzo szeroki. Obejmuje on następujące pozycje, jakie mogą być uwzględniane w rozliczaniu ulgi:

- 1) koszty wynagrodzeń wraz z narzutami pracowników czy zleceńbiorców lub wynikających z umów o dzieło, których czas poświęcony jest na realizację działalności badawczo-rozwojowej,
- 2) nabycie materiałów, surowców bezpośrednio związanych z prowadzoną działalnością badawczo-rozwojową,
- 3) nabycie sprzętu specjalistycznego służącego bezpośrednio działalności badawczo-rozwojowej, który nie jest środkiem trwałym,
- 4) ekspertyzy, opinie, usługi doradcze i równorzędne świadczone lub wykonywane przez podmiot, o którym mowa w ustawie prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (art. 7 ust. 1 pkt 1, 2 i 4-8 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz.U. poz.1668) lub nabyte wyniki badań prowadzonych przez taki podmiot
- 5) odpłatne korzystanie z aparatury naukowo-badawczej wykorzystywanej wyłącznie w prowadzonej działalności badawczo-rozwojowej,
- 6) koszty uzyskania i utrzymania patentu, prawa ochronnego na wzór użytkowy, prawa z rejestracji wzoru przemysłowego, poniesione na określone działania.

Do kosztów kwalifikowanych zaliczono również dokonywane w danym roku podatkowym, kwoty podatkowych odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych wykorzystywanych w prowadzonej działalności badawczo-rozwojowej (bez tych, które dotyczą samochodów osobowych oraz budowli, budynków i lokali będących odrębną własnością).

Specjalne, dodatkowe preferencje uznawania za koszty kwalifikowane dotyczą centrów badawczo-rozwojowych (CBR) zdefiniowane w Ustawie z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz. U. z 2014 r. poz. 226 ze zm., art.17). Chodzi o dodatkowe pozycje ponad wyżej wymienione, uznawane za koszty kwalifikowane w jednostkach mających statut podmiotu CBR, takich jak:

- 1) dokonywane w danym roku podatkowym, zaliczane do kosztów uzyskania przychodów, odpisy amortyzacyjne od budowli, budynków i lokali będących odrębną własnością wykorzystywanych w prowadzonej działalności badawczo-rozwojowej,
- 2) koszty ekspertyzy, opinie, usługi doradcze i usługi równorzędne, badania wykonywane na podstawie umowy, wiedzy technicznej i patentów lub licencji na

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 /Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

Wojas W., (2020). ULGI PODATKOWE STYMULUJĄCE
ROZWÓJ INNOWACYJNOŚCI W LATACH 2006-2018;

International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 225 - 248

[DOI: 10.5604/01.3001.0014.3118](https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.3118)

chroniony wynalazek, uzyskane od podmiotów innych niż wymienione powyżej na warunkach rynkowych i wykorzystywane wyłącznie na potrzeby prowadzonej działalności badawczo- rozwojowej.

Generalnie podatnicy od podstawy opodatkowania mogą dokonywać odliczeń kwot odpowiadających 100% kosztów kwalifikowanych a w określonych przypadkach, w jednostkach o statusie CBR, jest to próg wyższy wynoszący 150% kosztów kwalifikowanych.

Konkluzje

Ustawodawca w latach 2006-2018 przewidział ulgi podatkowe, które powinny wpływać na rozwój innowacyjności polskiej gospodarki. Jedną z nich polegała na odliczaniu wydatków na nowe technologie (wprowadzona w 2006 r.) druga na odliczaniu kosztów poniesionych na prace badawczo – rozwojowe (wprowadzona w 2016 r.). Przewidziane odliczenia w konstrukcji podatku CIT skierowane były do podatników, którzy mieli odpowiednio wysoki dochód brutto (rozumiany, jako nadwyżka przychodów podatkowych nad kosztami ich uzyskania) i nie korzystali z odliczeń od dochodów, szczególnie wynikających ze zwolnień przedmiotowych. Ulga na nabycie nowych technologii była mniej preferencyjna dla korporacji, w porównaniu do ulgi B+R. Chodzi o to, że w uldze B+R możliwym było odliczanie dużo wyższych kwot, jak i to, że odliczenia dotyczyły też kosztów poniesionych we własnym zakresie na prace, a nie tylko nabycie wartości niematerialnych od innych podmiotów. Powstaje zatem pytanie: jak dużo podatników korzystało z tych ulg?

Liczba podatników CIT korzystających z ulg innowacyjnych w latach 2006-2018

Podatnikami podatku dochodowego pod osób prawnych są dwie grupy podmiotów. Pierwszą z nich są osoby prawne, drugą podatnicy niemający osobowości prawnej. Podatnicy podatku dochodowego od osób prawnych mający osobowość prawną to spółki kapitałowe (spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki akcyjne wpisane do rejestru sądowego), spółdzielnie, stowarzyszenia, fundacje, partie polityczne, związki zawodowe, wyższe uczelnie, jednostki badawcze, jednostki naukowe PAN, przedsiębiorstwa państwowe. Drugą grupę podatników podatku dochodowego od osób prawnych niemających osobowości prawnej stanowią spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki akcyjne będące w procesie organizacji, spółki komandytowo - akcyjne czy wspólnoty mieszkaniowe. Zatem zakres podmiotowy w podatku CIT jest znaczący i powstaje pytanie ilu podatników korzystało z ulg innowacyjnych.

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 /Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

**Wojas W., (2020). ULGI PODATKOWE STYMULUJĄCE
ROZWÓJ INNOWACYJNOŚCI W LATACH 2006-2018;**

International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 225 - 248

DOI: 10.5604/01.3001.0014.3118

Analizując liczbę podatników korzystających z odliczeń od podstawy opodatkowania poniesionych wydatków na nowe technologie wzięto pod uwagę wszystkich podatników składających zeznania podatkowe oraz tych, którzy wykazali dochód. Dane w tym zakresie zaprezentowano w tabeli 2.

Tabela 2. Podatnicy podatku CIT korzystający z odliczeń wydatków na nowe technologie w relacji do ogółu podatników.

Rok	Liczba podatników CIT			Udział liczby podatników korzystających z ulgi(w %)	
	ogółem	wykazujących dochód	korzystających z ulgi na nowe technologie	w liczbie podatników ogółem	w liczbie podatników wykazujących dochód
1	2	3	4	5 (4:2)	6 (4:3)
2006	276 169	187 863	12	0,004	0,006
2007	288 263	212 717	19	0,007	0,009
2008	312 356	226 289	26	0,008	0,011
2009	327 292	227 362	25	0,008	0,011
2010	343 165	239 286	33	0,010	0,014
2011	357 067	252 614	97	0,027	0,038
2012	378 964	265 241	94	0,025	0,035
2013	400 944	284 156	75	0,019	0,026
2014	434 398	300 733	80	0,018	0,027
2015	456 190	315 268	79	0,017	0,025
2016	483 176	326 068	40	0,008	0,012
2017	509 029	344 817	89	0,017	0,026
2018	507 006	308 213	63	0,012	0,020
Razem	5 074 019	3 490 627	732	0,014	0,021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji Ministerstwa Finansów dotyczących rozliczenia podatku dochodowego od osób prawnych za lata 2006-2018. Departament Podatków Bezpośrednich

Z danych ujętych w tabeli 2 wynika, że w latach 2006-2018 (13 lat) z ulgi na nabycie nowych technologii w podatku dochodowym CIT skorzystało bardzo mało podatników. Odliczeń od podstawy opodatkowania dokonało łącznie w tym okresie

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 /Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

Wojas W., (2020). ULGI PODATKOWE STYMULUJĄCE
ROZWÓJ INNOWACYJNOŚCI W LATACH 2006-2018;

International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 225 - 248

[DOI: 10.5604/01.3001.0014.3118](https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.3118)

732 podatników, co stanowiło 0,014 % ogółu podatników CIT składających zeznania oraz 0,021% ogółu podatników wykazujących dochód. W pierwszym okresie obowiązywania preferencji podatkowych (lata 2006-2010) liczba tych podatników wynosiła średnio 23 podmioty, podczas gdy średnia liczba podatników składających zeznania podatkowe w tym okresie wynosiła 309 449 firm, a średnia liczba podatników wykazujących dochód to 218 703 przedsiębiorstw. W kolejnych latach 2011-2015 liczba podatników korzystających z tej ulgi wzrosła w porównaniu do okresu 2006-2010, jednak progres nie był znaczny. W 2016 roku uchylono przepisy dotyczące ulgi na nabycie nowych technologii a dalsze korzystanie z niej wynikało z praw nabytych (odliczenie w kolejnych następujących 3 latach podatkowych), stąd nie wystąpił dalszy znaczący wzrost liczby podatników korzystających z omawianej ulgi. Jeśli chodzi o ulgę innowacyjną wprowadzoną do polskiego systemu podatkowego w 2016 roku, polegającą na odliczaniu kosztów poniesionych na badania i rozwój, to relacje liczby podatników korzystających z tej ulgi w porównaniu do liczby podatników ogółem w latach 2016-2018 zaprezentowano w tabeli 3.

Tabela 3. Podatnicy korzystający z odliczeń od podstawy opodatkowania z tytułu kosztów poniesionych na działalność badawczo rozwojową (B+R) w relacji do ogółu podatników.

	Liczba podatników			Udział liczby podatników korzystających z ulgi B+R w liczbie podatników (w%)	
Rok	ogółem	wykazujących dochód	korzystających z ulgi B+R	ogółem	wykazujących dochód
1	2	3	4	5 (4:2)	6 (4:3)
2016	483 17	326 068	264	0,055	0,081
2017	509 029	344 817	565	0,111	0,164
2018	507 006	308 213	951	0,188	0,309
Razem	1 499 211	979 098	1 780	0,119	0,182

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji Ministerstwa Finansów dotyczących rozliczenia podatku dochodowego od osób prawnych za lata 2016-2018. Departament Podatków Bezpośrednich

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 /Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

Wojas W., (2020). ULGI PODATKOWE STYMULUJĄCE
ROZWÓJ INNOWACYJNOŚCI W LATACH 2006-2018;

International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 225 - 248

[DOI: 10.5604/01.3001.0014.3118](https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.3118)

Udział liczby podatników korzystających z ulgi B+R w liczbie podatników ogółem i tych, którzy wykazywali dochód nie był znaczący i nie przekraczał nawet 0,2 %. Łącznie w badanym okresie z ulgi skorzystało 1780 podatników, podczas gdy za analizowane 3 lata podatkowe zeznania podatkowe złożyło łącznie 1 499 211 podatników a ci którzy złożyli zeznania i wykazali w nich dochód było łącznie 979 098 firm. Jednak z roku na rok widoczny jest wzrost liczby podatników korzystających z ulgi B+R. Biorąc pod uwagę rok 2018 do roku 2016 wzrost ten wynosi ponad 360%.

Konkluzje

Udział liczby podatników, którzy zastosowali odliczenia ulg innowacyjnych w liczbie podatników ogółem nie jest znaczący. Przyczyn takiego stanu mogło być wiele. Obok analizy liczby podatników korzystających z ulg innowacyjnych za istotne uznano zbadanie, o jakie kwoty ulg innowacyjnych zmniejszone zostały podstawy opodatkowania i jak kształtowały się te wartości w stosunku do innych ulg, w tym kwot strat podatkowych odliczanych od dochodu.

Relacje pomiędzy wysokością ulg innowacyjnych a innymi wybranymi ulgami

Odstąpienie ulg podatkowych powodujących zmniejszenie podatku należnego CIT odbywa się dwoma drogami. Jedne ulgi zmniejszają dochód drugie zmniejszają podstawę opodatkowania. Pierwsze z nich będą występowały, jeśli podatnik osiągnie nadwyżkę przychodów nad kosztami podatkowymi. Podatnicy, którzy osiągną w danym roku stratę podatkową nie mogą w tym roku skorzystać z żadnej ulgi. Podatnicy, którzy w danym roku podatkowym osiągają dochód dokonują jego zmniejszenia w pierwszej kolejności o dochody wolne (art. 17 ustawy CIT, zwolnienia przedmiotowe) a następnie o straty podatkowe osiągnięte w latach poprzednich wg określonych zasad, przekazane darowizny na określone cele w wysokości przewidzianej ustawą CIT. Tak ukształtowane kwoty dochodu, po wymienionych korektach, stanowią podstawę opodatkowania. Kwoty podstaw opodatkowania w kolejnych etapach są zmniejszane o inne ulgi podatkowe, w tym ulgi o charakterze innowacyjnym stanowiące przedmiot zainteresowania tej publikacji. Poniżej dokonano analizy kwot ulg innowacyjnych zmniejszających podstawy opodatkowania i ich relacji w stosunku do innych ulg.

Relacje pomiędzy wysokością ulgi na nowe technologie a innymi wybranymi ulgami

Kwoty zmniejszające dochód (dochody wolne, straty podatkowe, darowizny) w porównaniu do kwot odliczonych przez podatników od podstawy opodatkowania, w tym z tytułu wydatków na nowe technologie ujmuję tabela 4.

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 /Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

Wojas W., (2020). ULGI PODATKOWE STYMULUJĄCE
ROZWÓJ INNOWACYJNOŚCI W LATACH 2006-2018;

International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 225 - 248

[DOI: 10.5604/01.3001.0014.3118](https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.3118)

Tabela 4. Relacje pomiędzy kwotami ulgi na nabycie nowych technologii a wybranymi innymi ulgami w latach 2006-2018.

Rok	Odliczenia od (w mln zł)			Udział ulgi z tytułu wydatków na nowe technologie (%)	
	dochodu	podstawy opodatkowania	w tym: kwota ulgi na nowe technologie	w odliczeniach od dochodu	w odliczeniach od podstawy
1	2	3	4	5 (4:2)	6 (4:3)
2006	38 449	15	10	0,026	67
2007	43 316	5	4	0,009	80
2008	47 769	8	8	0,017	100
2009	46 755	20	20	0,043	100
2010	55 314	31	31	0,056	100
2011	65 396	271	271	0,414	100
2012	67 222	439	439	0,65	100
2013	79 204	307	307	0,39	100
2014	80 751	284	284	0,35	100
2015	87 935	390	390	0,44	100
2016	86 924	244	45	0,05	18
2017	397 083	557	13	0,03	2
2018	201 263	1 687	12	0,01	1
Razem	1 297 381	4 258	1 834	0,14	43

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji Ministerstwa Finansów dotyczących rozliczenia podatku dochodowego od osób prawnych za lata 2006-2018. Departament Podatków Bezpośrednich

Na przestrzeni badanych lat 2006-2018 kwota wydatków poniesionych na nabycie nowych technologii zmniejszająca podstawę opodatkowania stanowiła łącznie 1 834 mln zł. Średnia kwota odliczeń w badanym okresie przypadająca na podatników korzystających z tej ulgi wynosiła 2,5 mln zł, co rocznie daje 0,19 mln zł. W latach 2006-2010 kwoty odliczeń od podstawy opodatkowania nie były znaczące. Najwyższe odliczenia wystąpiły w latach 2011-2015. W latach 2016-2018 kwoty odliczeń ponownie nie wykazywały znaczących wartości, co wiązało się z uchynieniem przepisów w tym zakresie, ale korzystaniem przez podatników z praw nabytych. Porównując kwoty ulg zmniejszających dochód z odliczonymi od podstawy opodatkowania wydatkami na nowe technologie zauważa się, że udział ulgi z tytułu wydatków na nowe technologie przeciętnie w badanym okresie był znikomy i wynosił 0,14 %. W żadnym z badanych

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 /Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

Wojas W., (2020). ULGI PODATKOWE STYMULUJĄCE
ROZWÓJ INNOWACYJNOŚCI W LATACH 2006-2018;

International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 225 - 248

[DOI: 10.5604/01.3001.0014.3118](https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.3118)

lat udział ulgi na nowe technologie w porównaniu do innych odliczeń od dochodu nie przekraczał 1%. Natomiast udział wydatków na nowe technologie w porównaniu do innych zmniejszeń podstawy opodatkowania wynosił w badanym okresie 43% (oznacza to funkcjonowanie innych ulg korygujących podstawę opodatkowania) a w określonych latach 2008-2015 wynosił 100% (oznacza to, że jedyną korektą podstawy opodatkowania była ulga na nowe technologie).

Podkreślenia wymaga to, że w polskim systemie podatkowym bardziej preferowane były ulgi zmniejszające dochód, które dotyczyły dochodów wolnych, czy strat podatkowych. Relacje pomiędzy kwotami ulgi na nowe technologie a odliczanymi od dochodu stratami podatkowymi zobrazowane zostały w ramach tabeli 5.

Tabela 5. Relacje między kwotami ulgi na nowe technologie a wysokością strat podatkowych odliczanych od dochodu w latach 2006-2018.

Rok	Kwoty strat podatkowych (mln zł)	Kwoty ulgi na nowe technologie (mln zł)	Udział ulgi na nowe technologie w stratach podatkowych (w%)
1	2	3	4(3:2)
2006	9 622	10	0,10
2007	9 591	4	0,04
2008	8 759	8	0,09
2009	6 482	20	0,31
2010	11 280	31	0,27
2011	14 487	271	1,87
2012	13 557	439	3,24
2013	15 929	307	1,93
2014	15 609	284	1,82
2015	13 705	390	2,85
2016	14 438	45	0,31
2017	19 461	13	0,07
2018	20 706	12	0,06
Razem	173 626	1 834	1,06

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji Ministerstwa Finansów dotyczących rozliczenia podatku dochodowego od osób prawnych za lata 2006-2018. Departament Podatków Bezpośrednich

Udział odliczanych wydatków na nowe technologie od podstawy opodatkowania w porównaniu do odliczanych od dochodu strat podatkowych w badanych latach jest niski i wynosi tylko 1,06 %. Łącznie podatnicy pomniejszyli dochód o straty podatkowe w kwocie 173 626 mln zł podczas gdy kwoty ulgi na nowe technologie wynosiły łącznie 1834 mln zł. Z danych ujętych w tabeli 5 wynika, że udział ulg na nowe technologie w kwotach strat podatkowych odliczanych od dochodu był najwyższy w okresie 2011-2015, najniższy na początku obowiązywania tej ulgi, czyli w 2006-2008 oraz w ostatnich latach, w których możliwe było jej wykorzystanie tj. 2016-2018.

Relacje pomiędzy kwotą ulgi z tytułu kosztów prac badawczo - rozwojowych (B+R) a innymi wybranymi ulgami

Dane dotyczące relacji pomiędzy kwotami ulgi z tytułu kosztów poniesionych na prace badawczo rozwojowe (B+R) a wybranymi innymi ulgami w latach 2016-2018 zestawiono w tabeli 6.

Tabela 6. Relacje pomiędzy kwotami ulgi B+R a wybranymi innymi ulgami w latach 2016-2018.

Rok	Odliczenia od (w mln zł)			Udział ulgi B+R (%)	
	dochodu	podstawy opodatkowania	w tym: kwota ulgi B+R	w odliczeniach od dochodach	w odliczeniach od podstawy opodatkowania
1	2	3	4	5 (4:2)	6 (4:3)
2016	86 924	244	198	0,23	81
2017	397 083	557	543	0,14	97
2018	201 263	1 687	1 675	0,83	99
Razem	685 270	2 488	2 416	0,35	97

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji Ministerstwa Finansów dotyczących rozliczenia podatku dochodowego od osób prawnych za lata 2016-2018. Departament Podatków Bezpośrednich

W latach 2016-2018 kwota ulgi B+R zmniejszająca podstawę opodatkowania stanowiła łącznie 2 416 mln zł i kwoty odliczeń wykazywały cały czas tendencję rosnącą.

W roku 2018 w porównaniu z rokiem 2016 był to ponad 8-krotny wzrost a w porównaniu z rokiem 2017 wzrost 3-krotny. Porównując kwoty innych ulg zmniejszających dochód z ulgą B+R odliczaną od podstawy opodatkowania zauważa się, że udział ulgi B+R w badanym okresie był znikomy i wynosił 0,35 %. Natomiast udział ulgi B+R w porównaniu do innych zmniejszeń podstawy opodatkowania wynosił w badanym okresie 97%. Oznacza to, że ulga B+R była podstawową ulgą zmniejszającą podstawę opodatkowania. W kolejnym etapie zbadano relacje pomiędzy kwotami ulgi B+R a odliczanymi od dochodu stratami podatkowymi. Uzyskane wyniki zestawiono w tabeli 7.

Tabela 7. Relacje między kwotami ulgi B+R a wysokością strat podatkowych odliczanych od dochodu w latach 2016-2018.

Rok	Kwoty strat podatkowych (mln zł)	Kwoty ulgi B+R (mln zł)	Udział ulgi B+R w stratach podatkowych (w%)
1	2	3	4(3:2)
2016	14 438	198	1,37
2017	19 461	543	2,79
2018	20 706	1 675	8,09
Razem	54 605	2 416	4,42

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji Ministerstwa Finansów dotyczących rozliczenia podatku dochodowego od osób prawnych za lata 2016-2018. Departament Podatków Bezpośrednich

Udział odliczanych od podstawy opodatkowania kosztów kwalifikowanych w porównaniu do odliczanych od dochodu strat podatkowych w latach 2016-2018 był niski i wynosił 4,42%. Odliczone straty podatkowe wynosiły łącznie 54 605 mln zł, podczas gdy ulga B+R wynosiła 2 416 mln zł. Z danych ujętych w tabeli 7 wynika natomiast, że udział odliczonych od podstawy opodatkowania kosztów poniesionych na badania i rozwój w porównaniu do strat podatkowych odliczanych od dochodu na przestrzeni 2016-2018 wykazywał tendencję rosnącą. W roku 2016 udział ten wynosił 1,37% a

8,09% w 2018 roku. W roku 2018 w porównaniu z rokiem 2016 był to ponad 5-krotny wzrost a w porównaniu z rokiem 2017 wzrost ten był 3-krotny.

Konkluzje

Łączne kwoty ulgi B+R (okres korzystania 3 letni) były dużo wyższe od ulgi z tytułu wydatków na nowe technologie (okres korzystania 13 letni) i zauważana jest tendencja rosnąca odliczania przez podatników kwot z tytułu ulgi B+R. Powyższe wynikało z dużo bardziej preferencyjnych przepisów dotyczących ulgi B+R niż ulgi z tytułu wydatków na nowe technologie, ale również z dużo większego zainteresowania firm ulgą B+R. Podkreślenia wymaga to, że w polskim systemie podatkowym bardziej preferowane były ulgi zmniejszające dochód, które dotyczyły dochodów wolnych czy strat podatkowych. Porównując udział odliczanych od podstawy opodatkowania ulg innowacyjnych z odliczanymi od dochodu stratami podatkowymi w latach 2006-2018 stwierdzić należy, że nie był on znaczący. W przypadku wydatków na nowe technologie wynosi tylko 1,06 % a w odniesieniu do kosztów B+R kształtował się na poziomie 4,42%. W badanych latach preferencje podatkowe skierowane były w znacznie większym stopniu na przedsiębiorstwa nierentowne niż na rozwój innowacyjny firm.

Skutek budżetowy z tytułu odliczanych kwot wydatków na nowe technologie i kosztów prac badawczo rozwojowych.

Kwoty ulg innowacyjnych zmniejszając podstawy opodatkowania spowodowały określony skutek dla budżetu państwa i samorządu terytorialnego (z uwagi na to, że kwoty podatku należnego rozliczane są z urzędem skarbowym, ale określone ich wartości zasilają budżety również województw, powiatów czy gminy). Podatek nieodprowadzony do budżetu w związku z korzystaniem z ulg pozostał w przedsiębiorstwach. Z jednej strony stosowanie ulg w polskim systemie podatkowym wspierało rozwój innowacyjnej gospodarki a z drugiej pozostawione środki w przedsiębiorstwach mogły być wykorzystywane na określone przez nie cele w przyszłości. Jak duże to były kwoty i jaki był udział podatku wynikającego z korzystania z ulg innowacyjnych w podatku należnym (ostatecznie zadeklarowanym jako do odprowadzenia) w okresie 2006-2018, zagadnienia te poddano dalszej analizie. Zestawienie kwot podatku należnego CIT (kwoty podatku zadeklarowane przez podatników do odprowadzenia do budżetu) i podatku, jaki nie wpłynął do budżetu a pozostał w przedsiębiorstwach w związku z korzystaniem z ulg innowacyjnych w latach 2006-2018 zaprezentowano w tabeli 8.

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 /Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

**Wojas W., (2020). ULGI PODATKOWE STYMULUJĄCE
ROZWÓJ INNOWACYJNOŚCI W LATACH 2006-2018;**

International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 225 - 248

DOI: 10.5604/01.3001.0014.3118

Tabela 8. Podatek należny a kwota podatku obliczona od kwoty odliczeń z tytułu ulg innowacyjnych w latach 2006- 2018/

Rok	Skutek budżetowy ulgi na nowe technologie w mln zł	Skutek budżetowy ulgi B+R w mln zł	Razem skutek budżetowy z tytułu ulg innowacyjnych w mln zł	Podatek należny w mln zł	Udział skutku budżetowego z tytułu ulg innowacyjnych w podatku należnym w%
1	2	3	4(2+3)	5	6 (4:5)
2006	1,90		1,90	22 195	0,009
2007	0,76		0,76	31 053	0,002
2008	1,52		1,52	31 198	0,005
2009	3,80		3,80	25 376	0,015
2010	5,89		5,89	28 916	0,020
2011	51,49		51,49	31 524	0,163
2012	83,41		83,41	28 417	0,294
2013	58,33		58,33	27 969	0,209
2014	53,96		53,96	30 359	0,178
2015	74,10		74,10	31 113	0,238
2016	8,55	38	46,55	33 845	0,138
2017	2,21	92	94,21	38 039	0,248
2018	2,04	285	287,04	45 268	0,634
Razem	347,96	415	762,96	405 272	0,188

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji Ministerstwa Finansów dotyczących rozliczenia podatku dochodowego od osób prawnych za lata 2006-2018. Departament Podatków Bezpośrednich

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 /Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

**Wojas W., (2020). ULGI PODATKOWE STYMULUJĄCE
ROZWÓJ INNOWACYJNOŚCI W LATACH 2006-2018;**

International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 225 - 248

DOI: 10.5604/01.3001.0014.3118

Biorąc pod uwagę wysokość kwot zmniejszających podstawę opodatkowania z tytułu ulgi wydatków na nowe technologie średnioroczny skutek podatkowy wynosił ponad 26 mln zł. Najwyższe kwoty podatku dochodowego CIT, które nie wpłynęły do budżetu miały miejsce w latach 2011-2015. Najniższe kwoty podatku dochodowego, jakie zostały w firmach w związku z korzystaniem z omawianej ulgi wystąpiły na początku obowiązywania przepisów pozwalających na zmniejszanie podstawy opodatkowania z tego tytułu oraz w ostatnich trzech latach, tj 2016-2018 (w związku z prawami nabytymi). Średniorocznie w okresie badanym skutek budżetowy z tytułu korzystania z ulgi B+R był znacznie wyższy i wynosił 138 mln zł. Najwyższe kwoty podatku dochodowego CIT, które nie wpłynęły do budżetu wystąpiły w roku 2018. Najniższe kwoty podatku dochodowego, jakie zostały w polskich przedsiębiorstwach w związku z korzystaniem z omawianej ulgi wystąpiły na początku obowiązywania tej preferencji podatkowej, czyli 2016 roku. Jednak udział podatku dochodowego pozostającego w firmach w związku z korzystaniem z ulg innowacyjnych (763 mln zł) w podatku należnym, zadeklarowanym przez podatników, jako do wpłaty (405 272 mln zł) był znikomy i nie przekraczał nawet 1% podatku zadeklarowanego.

Konkluzje

Udział podatku dochodowego CIT, jaki nie został odprowadzony do budżetu wskutek korzystania z ulg innowacyjnych w podatku dochodowym należnym w latach 2006-2018 nie jest znaczący. Łączna kwota podatku z tytułu korzystania z ulg innowacyjnych wynosiła 762 mln zł podczas gdy łączna kwota podatku należnego do odprowadzenia do budżetu wynosiła 405 272 mln zł. Udział ten kształtuje się dużo poniżej 1%.

Wnioski

Podatki realizują określone funkcje, przez które rozumie się sposób oddziaływania na gospodarkę kraju w powiązaniu z rezultatami tego oddziaływania. Biorąc pod uwagę gospodarkę rynkową wyróżnia się dwie grupy funkcji podatków - fiskalne oraz pozafiskalne, które łączą się ściśle z polityką podatkową. Częste rozważania w obszarze finansów publicznych dotyczą racjonalności systemu podatkowego. W literaturze wskazuje się, że w racjonalnym systemie podatkowym za podstawową funkcję podatków uznać trzeba ich funkcję fiskalną, tj. funkcję gromadzenia dochodów publicznych. Funkcje pozafiskalne wykorzystywać należy wtedy i o tyle, o ile nie wpływa to negatywnie na realizację funkcji fiskalnej. Wśród funkcji

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 /Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

**Wojas W., (2020). ULGI PODATKOWE STYMULUJĄCE
ROZWÓJ INNOWACYJNOŚCI W LATACH 2006-2018;**

International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 225 - 248

DOI: 10.5604/01.3001.0014.3118

pozafiskalnych podatków wymienia się funkcję stymulującą. Stosowanie tej funkcji w systemach podatkowych polega na odpowiedniej budowie podatków, w celu osiągnięcia odpowiedniego zachowania podatników czy osiągnięcia zamierzonych procesów gospodarczych. Polska przechodząc transformację ustrojową: od gospodarki centralnie sterowanej do gospodarki o dominującym znaczeniu własności prywatnej i rynkowym mechanizmie regulacyjnym, wymagała zasadniczych reform instytucjonalnych realizowanych m.in., jako proces stopniowej zmiany prawa i przystosowania infrastruktury państwa do nowej sytuacji. Również w polskim prawie podatkowym dokonano stosownych jego modyfikacji, między innymi w 1992 roku wprowadzono przepisy nowej ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (ustawy obowiązującej do chwili obecnej). W ustawie tej na przestrzeni lat dokonywano bardzo licznych zmian, w tym wynikających z założeń pozytywnego wpływu podatku CIT na współczesną polską gospodarkę. Podkreślić należy, że częste zmiany przepisów podatkowych nie wpływają stabilizująco na prowadzenie działalności gospodarczej, a wręcz stanowią dla niej utrudnienie. Natomiast dokonywanie zmian przepisów podatku CIT mających za zadanie zachęcanie firm do inwestowania w Polsce, należy uznać za prawidłowe. Istotnym jest poszukiwanie odpowiedzi na pytanie czy przyjęty sposób oddziaływania na gospodarkę kraju poprzez ulgi innowacyjne przyniósł określone rezultaty, dlatego podjęto próbę oceny realizacji funkcji stymulującej innowacyjność polskiej gospodarki uzyskując określone wnioski.

W badanych latach 2006-2018 w polskim systemie podatkowym występowały dwie ulgi podatkowe mające stymulować wzrost innowacyjności polskiej gospodarki. Pierwsza z nich wprowadzona w 2006 roku dotyczyła odliczania wydatków poniesionych na nabycie nowych technologii, czyli nabycie praw do wiedzy technologicznej w formie zawartej umowy o ich przeniesienie (sprzedaż praw), oraz korzystania z tych praw (nabycie licencji). Ulga ta została zastąpiona w 2016 roku nową, polegającą na odliczaniu kosztów poniesionych na prace badawczo- rozwojowe (B+R). Obie ulgi odliczane były od podstawy opodatkowania dopiero w zeznaniu rocznym. Ulga B+R w porównaniu do ulgi z tytułu wydatków na nabycie nowych technologii była bardziej preferencyjna podatkowo dla podatników. Chodzi o to, że w uldze B+R możliwym było odliczanie dużo wyższych kwot, jak i to, że odliczenia dotyczyły też kosztów poniesionych we własnym zakresie na te prace, a nie tylko nabywanych od innych podmiotów określonych wartości niematerialnych.

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 /Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

**Wojas W., (2020). ULGI PODATKOWE STYMULUJĄCE
ROZWÓJ INNOWACYJNOŚCI W LATACH 2006-2018;**

International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 225 - 248

DOI: 10.5604/01.3001.0014.3118

Wprowadzenie nowej ulgi podatkowej- B+R, stanowi o podniesieniu atrakcyjności podatkowych instrumentów podatkowych w celu wsparcia działalności innowacyjnej w Polsce.

Z porównania liczby podatników CIT korzystających z ulg innowacyjnych wynika, że z ulgi na nowe technologie korzystało średnio w ciągu 2006-2018 roku 56 podmiotów, podczas gdy w ciągu dużo krótszego okresu obowiązywania ulgi B+R (3 lata) skorzystało z niej średnio 593 podatników. Liczba podatników korzystających z ulgi B+R była zatem dużo wyższa w porównaniu do korzystających z ulgi nabywania nowych technologii i zauważalny jest systematyczny jej wzrost. Jednak liczba podatników korzystających z obu ulg w relacji do liczby wszystkich podatników składających zeznania podatkowe i tych, którzy wykazywali dochód, nie była znacząca. Nie przekraczała ona nawet 0,2 %. W przypadku ulgi na nowe technologie podatników składających zeznania podatkowe łącznie w ciągu 13 lat było 5 074 019 a z tej grupy tylko 732 skorzystało z tej ulgi. Jeśli chodzi o ulgę B+R w ciągu trzech lat podatników, którzy złożyli zeznania podatkowe było 1 499 211 a tylko 1780 podmiotów skorzystało z tej ulgi. Przyczyny takiego stanu mogły być różne. Po pierwsze można wskazać, że przedsiębiorcy w przypadku pierwszej ulgi, nie byli szeroko zainteresowani nabywaniem nowych technologii. Wymóg uzyskania opinii właściwej jednostki naukowej będącej podstawą do skorzystania z tej ulgi w praktyce mógł być trudny do zrealizowania. Kolejnym jest to, że ustawodawca usytuował te ulgi w budowie podatku CIT na poziomie korekty podstawy opodatkowania. To wskazuje, że podatnicy, którzy wykazywali straty podatkowe z tej preferencji nie mogli skorzystać, co należy uznać za prawidłowo przyjęte przez ustawodawcę rozwiązanie. W odniesieniu do podatników wykazujących dochód należy powiedzieć, że mogli oni w pierwszej kolejności skorzystać z odliczeń dochodów wolnych lub zwolnionych. Do tych podatników zaliczają się wyższe uczelnie, jednostki badawcze, instytuty naukowe PAN. Jednostki te realizują cele statutowe, w tym działalność badawczo- rozwojową, a jeśli chodzi dla przykładu o instytuty badawcze to na dzień 12.04.2019 roku było ich 106 (Wojas W., 2019, s. 441). Bez wątpienia w wymienionych szczególnych jednostkach wydatki na nabycie nowych technologii jak i ponoszone koszty badawczo- rozwojowe miały miejsce, lecz podmioty te nie korzystały z tych ulg biorąc pod uwagę przyjętą w polskim systemie podatkowym konstrukcję podatku CIT. Kolejnymi grupami podatników, które nie korzystały z ulg innowacyjnych były te, które osiągnęły dochód, ale w pierwszej kolejności (biorąc

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 /Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

**Wojas W., (2020). ULGI PODATKOWE STYMULUJĄCE
ROZWÓJ INNOWACYJNOŚCI W LATACH 2006-2018;**

International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 225 - 248

DOI: 10.5604/01.3001.0014.3118

znów pod uwagę elementy konstrukcyjne podatku CIT) pomniejszały dochody o straty podatkowe z lat poprzednich czy darowizny.

Porównując kwoty innych ulg zmniejszających dochód z ulgami innowacyjnymi odliczanymi od podstawy opodatkowania zauważa się, że udział ulg innowacyjnych był znikomy i nie przekraczał nawet 1%. W przypadku ulgi z tytułu wydatków na nowe technologie przeciętnie w badanym okresie udział ten wynosił 0,14 % a ulgi B+R 0,35% innych ulg odliczanych od dochodu. Analizując w badanych latach kwoty strat podatkowych odliczanych od dochodu i kwoty ulg innowacyjnych stwierdza się, że udział ulg inwestycyjnych w porównaniu do odliczanych od dochodu strat podatkowych był znikomy. Udział ogółem odliczanych wydatków na nowe technologie w porównaniu do odliczanych łącznych strat podatkowych wynosi tylko 1,06 % a udział ogółem ulgi B+R w porównaniu do odliczanych łącznych strat podatkowych wynosił 4,42%. Zatem w badanych latach w dużo większym stopniu preferowane podatkowo było pomniejszanie dochodu o straty podatkowe niż pomniejszanie podstawy opodatkowania o wydatki innowacyjne.

Analizując udział podatku dochodowego CIT, jaki został w przedsiębiorstwach z tytułu korzystania z ulg innowacyjnych, w podatku dochodowym należnym w analizowanym okresie również nie był znaczący. Łączna kwota podatku z tytułu korzystania z ulg innowacyjnych (skutek budżetowy) wynosiła 762 mln zł, podczas gdy łączna kwota podatku należnego zadeklarowanego przez podatników do odprowadzenia do budżetu wynosiła 405 272 mln zł. Zatem udział ten kształtuje się dużo poniżej 1%.

Reasumując stwierdzić należy, że modyfikacja polskiego systemu podatkowego polegająca na wprowadzeniu do przepisów ulg innowacyjnych miała na celu tworzenie wiedzy i jej wykorzystanie w gospodarce oraz zwiększenie zainteresowania podatników CIT wydatkowaniem środków na badania i rozwój. Jednak, w badanych latach, wykorzystywanie w polskim systemie podatkowym roli funkcji stymulującej w podatku dochodowym CIT poprzez inwestowanie w działania innowacyjne nie było znaczące. Natomiast rosnące zainteresowanie podatników w korzystaniu z ulgi B+R wymaga prowadzenia w przyszłości dalszych badań w celu oceny przyjętych przez państwo założeń zachęcania firm do inwestowania w projekty innowacyjne, a tym samym pobudzania wzrostu gospodarczego w Polsce i rozwoju innowacyjnej gospodarki.

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 /Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

**Wojas W., (2020). ULGI PODATKOWE STYMULUJĄCE
ROZWÓJ INNOWACYJNOŚCI W LATACH 2006-2018;**

International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 225 - 248

DOI: 10.5604/01.3001.0014.3118

Literatura przedmiotu:

1. BRZEZIŃSKI B., (1999). *Prawo podatkowe*, TNOiK, Toruń.
2. CHOLEWICKI T., (2000). *Podatki*, Wyższa Szkoła Zarządzania i Przedsiębiorczości im. B. Jańskiego w Łomży, Łomża.
3. ETEL L., (red), (2006). *Prawo podatkowe*, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa.
4. KONIECZNY W., MODZELEWSKI W., (2010). *Zagadnienia ogólne podatków i prawa podatkowego*, [w:] *Prawo finansowe*, (red.) E. CHOJNA-DUCH, H. LITWIŃCZUK, Oficyna Prawa Polskiego, Warszawa.
5. KOSIKOWSKI C., (2003). *Potrzeba-zakres-warunki-metody reformy polskiego systemu podatkowego*, [w:] *Kierunki reformy polskiego systemu podatkowego*, (red) A. Pomorska, Wydawnictwo UMCS, Lublin
6. OSTASZEWSKI J., FEDOROWICZ Z., KIERCZYŃSKI T., (2004) (red.). *Teoretyczne podstawy reformy podatków w Polsce*, Difin, Warszawa.
7. TYNIEWICKI M., (2006). *Klasyfikacje i funkcje podatków*, [w:] *Prawo podatkowe*, (red.) L. Etel, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa.
8. WOJAS W., (2008). *Podatki w rachunkowości*, [w:] *Sprawozdania finansowe- wybrane zagadnienia*, (red.) J. Koniecki, Stowarzyszenie Księgowych w Polsce Oddział Okręgowy w Warszawie, Warszawa.
9. WOJAS W., (2019). *Wybrane dylematy prawa bilansowego instytutów badawczych ze szczególnym uwzględnieniem przychodów*, *International Journal of Legal Studies*, nr 2.

Źródła prawne:

10. USTAWA z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. 1992 r. nr 21 poz.86).
11. USTAWA z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2018 r. poz. 800 z późn.zm.).
12. USTAWA z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz. U. z 2014 r., poz. 226 z późn.zm.).
13. USTAWA z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019r. poz.869 z późn.zm.).
14. USTAWA z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. nr 96, poz. 615, z późn.zm.).
15. USTAWA z dnia 25 września 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wspieraniem innowacyjności (Dz. U. z 2015 r. poz. 1767).
16. USTAWA z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz.1668).

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 /Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

Wojas W., (2020). ULGI PODATKOWE STYMULUJĄCE
ROZWÓJ INNOWACYJNOŚCI W LATACH 2006-2018;

International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 225 - 248

[DOI: 10.5604/01.3001.0014.3118](https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.3118)

Inne:

17. Informacje Ministerstwa Finansów dotyczących rozliczenia podatku dochodowego od osób prawnych za lata 2006-2018. Departament Podatków Bezpośrednich.

ISSN 2543-7097 / E-ISSN 2544-9478

© 2020 /Published by: Międzynarodowy Instytut Innowacji Nauka-Edukacja-Rozwój w Warszawie, Polska

This is an open access article

under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

**Wojas W., (2020). ULGI PODATKOWE STYMULUJĄCE
ROZWÓJ INNOWACYJNOŚCI W LATACH 2006-2018;
International Journal of Legal Studies, 1(7)2020: 225 - 248**

[DOI: 10.5604/01.3001.0014.3118](https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.3118)